

Sygn. akt XVII AmE 426/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Witold Rękosiewicz

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w M.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 14 września 2018 r. nr (...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 426/18

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 14 września 2018 r. nr (...), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 755 ze zm., dalej: Pe), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924, dalej: Rozporządzenie w sprawie ograniczeń), oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm., dalej: k.p.a.) w związku z art. 30 ust. 1 Pe orzekł, że:

1. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. (dalej: Przedsiębiorca, powód, Odbiorca) w dniach 10-12 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego w M., ul. (...), naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 Pe, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe;

2. Za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył (...) sp. z o.o. z siedzibą w M. karę pieniężną w kwocie 16 339 zł.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. w złożonym odwołaniu zaskarżyła powyższą decyzję Prezesa URE w całości. Zaskarżonej decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie podstawowych zasad, które winny być stosowane w przypadku wydawania decyzji w sprawach nałożenia kary w tym przede wszystkim - zasady "nullum crimen sine lege", zasady "in dubio pro reo", zasady że nie podlega odpowiedzialności ten kto działa w stanie wyższej konieczności i zakazu dokonywania wykładni rozszerzającej na niekorzyść tego, którego karanie jest przedmiotem decyzji, a tym samym naruszenie art. 6 i art. 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2. (Dz. U. z dnia 10 lipca 1993 r.), oraz naruszenie art. 42 ust. 1 Konstytucji i art. 22 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji - poprzez nie zastosowanie ww. przepisów. Naruszenie ww. zasad przejawiało się w szczególności w tym, iż:

a) organ dokonał wykładni rozszerzającej art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe prowadzącej do objęcia zakresem zastosowania tego przepisu czynu, który nie byłby nim objęty w przypadku zastosowania wykładni literalnej tego przepisu. W konsekwencji Organ naruszył zasadę "nullum crimen sine lege" i zakaz dokonywania wykładni rozszerzającej na niekorzyść tego, którego karanie jest przedmiotem decyzji i nałożył karę pieniężną za czyn, który przy zastosowaniu literalnej wykładni przepisów prawa nie byłby w ogóle objęty sankcją kary pieniężnej.

b) organ dokonał poza literalnej wykładni § 3 ust. 4 i § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła - poprzez uznanie, iż przepisy te stosuje się jedynie na etapie tworzenia planu ograniczeń, a nie na etapie jego wykonywania, a także, iż obowiązek dostosowania się do ograniczeń ustalonych ma charakter bezwzględny, tj. bez względu na to czy plan został sporządzony prawidłowo. Tym samym organ naruszył zasady "in dubio pro reo" zasady, że nie podlega odpowiedzialności ten kto działa w stanie wyższej konieczności i zakaz dokonywania wykładni rozszerzającej na niekorzyść tego, którego karanie jest przedmiotem decyzji. Dodatkowo taka interpretacja jest oczywiście niekonstytucyjna gdyż prowadzi do skutku w postaci uznania istnienia obowiązku dostosowania się do ograniczeń nawet gdyby dostosowanie się do tych ograniczeń (na etapie wykonywania planu) prowadziło np. do zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego czy naruszenia innych wartości wymienionych w tych przepisach rozporządzenia, a konstytucyjnie chronionych.

c) w konsekwencji organ nie uwzględnił okoliczności, iż jakkolwiek - plan ograniczeń może być sporządzony błędnie, zarówno z winy (...) jak i z winy odbiorcy, to jednak nie ma przepisu prawa, który stanowiłby, że Prezes URE może nakładać karę na odbiorcę za to że plan ograniczeń został sporządzony błędnie, nawet gdyby stało się to z winy odbiorcy - a zatem ukaranie odbiorcy przez Prezesa URE za niedołożenie należytej staranności przy współpracy z (...) przy tworzeniu planu ograniczeń byłoby działaniem z oczywistym naruszeniem zasady nullum crimen sine lege.

2. naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z ust. 3 w zw. z ust. 6 Pe - w szczególności wskutek nałożenia kary za niedostosowanie się do ograniczeń w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. pomimo, że w tym czasie nie miały w ogóle miejsca ograniczenia wprowadzone na podstawie, do której odwołuje się ww. przepis, tj. wprowadzone na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 Pe.

3. naruszenie art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z ust. 3 w zw. z ust. 6 - w związku z § 3 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła - poprzez jego zastosowanie w sytuacji, w której organ nie poczynił jakichkolwiek działań mających na celu ustalenie jaka była rzeczywista moc bezpieczna u powoda w okresie obowiązywania ograniczeń.

4. naruszenie § 3 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła poprzez dokonanie jego wykładni nie tylko rozszerzającej, ale i sprzecznej z podstawowymi zasadami konstytucyjnymi takimi jak zasada ochrony życia wynikająca art. 38 Konstytucji.

5. naruszenie art. 7 oraz art. 77 § 1 w zw. z art. 8 w zw. z art. 80 k.p.a. polegającego na niewyczerpującym zebraniu i rozpatrzeniu całego materiału dowodowego i niepodjęciu wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i załatwienia w związku z tym sprawy w sytuacji niewyjaśnienia w sposób wyczerpujący stanu faktycznego sprawy, a w szczególności:

a) nie wyjaśnienie jaka była obiektywna moc bezpieczna dla powoda w sierpniu 2015 r. Moc bezpieczna jest bowiem okolicznością obiektywną, w kontekście posiadanych przez odbiorcę urządzeń technicznych - tj. wynika ona ze stanu faktycznego, a nie z umowy lub z planu ograniczeń. Zatem jej ustalenie wymaga przeprowadzenia analizy odnoszącej się do kwestii technicznych a nie do treści oświadczeń woli.

b) nie wyjaśnienie jaki był stopień społecznej szkodliwości czynu powoda oraz stopień zawinienia jego czynu, a tym samym dokonanie ustaleń co do wysokości nałożonej kary na podstawie ustalonego stanu faktycznego, który nie pozwala na określenie stopnia winy i społecznej szkodliwości, a tym samym wysokości kary pieniężnej w sposób, który eliminowałby dowolność w ich określaniu.

c) nieustaleniu czy (...) S.A. - a więc operator systemu przesyłowego (dalej OSP) - zasadnie w sierpniu 2015 r. skorzystało z uprawnienia do wprowadzenia ograniczeń. Zgodnie bowiem z prawem energetycznym, polecenia ograniczeń powinny zostać wydane odbiorcom końcowym dopiero w ostatniej kolejności, po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną, w szczególności po dokonaniu zakupów interwencyjnych czy zmniejszeniu wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej. Jednocześnie należy zauważyć, iż OSP nie jest organem prawotwórczym, a jego działalność także powinna podlegać kontroli w ramach tego postępowania. Trudno, bowiem zakładać, iż można nakładać kary za niedostosowanie się do ograniczeń niezasadnie nałożonych. Być może w tej sytuacji Prezes URE powinien nałożyć karę - ale na OSP - na podstawie art. 56 ust. 1 pkt. 24 Pe - zgodnie z którym karze podlega ten, kto: będąc operatorem wyznaczonym na podstawie art. 9h, nie realizuje obowiązków operatora wynikających z ustawy.

d) nawet gdyby czysto hipotetycznie założyć, iż słuszna jest wykładnia zastosowana przez Pozwanego, iż ww. przepis § 3 ust. 4 lub § 6 rozporządzenia ma zastosowanie tylko na etapie ustalania planu ograniczeń, stanowi bowiem wytyczne w procesie przygotowywania i sporządzania tego planu wskazując, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy określaniu planu ograniczeń dla skonkretyzowanego odbiorcy - to pozwany nie poczynił żadnych ustaleń w celu wyjaśnienia czy rzeczywiście wartość wprowadzona do Planu ograniczeń - na etapie jego tworzenia - odzwierciedlała obiektywnie wówczas istniejącą moc bezpieczną. Prezes URE całkowicie pominął kwestię wyjaśnienia czy plan ograniczeń został sporządzony zgodnie z tym przepisem, a zatem czy postanowienia planu ograniczeń nie powodowały już na etapie jego tworzenia naruszenia § 3 ust. 4 lub § 6 ww. rozporządzenia - poprzez takie ukształtowanie planu, że dostosowanie się do niego spowodowałyby wywołanie skutków wymienionych w § 3 ust. 4 rozporządzenia.

6. Naruszenie art. 7a k.p.a. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy spawie zachodzą istotne wątpliwości czy na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe zachodzi możliwość nałożenia kary w związku z niezrealizowaniem obowiązku nałożonego na przedsiębiorcę na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, a jak natomiast wynika z art. 7a k.p.a. jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ.

7. Naruszenie art. 80 k.p.a. i skutkujące błędnym ustaleniem stanu faktycznego w niniejszej sprawie poprzez uznanie, że:

a) w niniejszej sprawie zachodzi znaczna społeczna szkodliwość czynu w sytuacji, gdy w aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dowodu na to, że naruszenie przez powoda planu ograniczeń miało pośredni czy bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego. Nie ma w tych aktach żadnego dowodu na to, że pobór energii elektrycznej przez powoda w okresie obowiązywania przedmiotowych ograniczeń spowodował realne

zagrożenie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej. Nie ma żadnego dowodu, który wskazywałby, iż w tym konkretnym przypadku doszło do wyłączenia jakiegoś elementu tej sieci, że wstrzymano dostawę energii elektrycznej, że jakiś odbiorca był pozbawiony tej energii. Nie ma też dowodu, że działanie powoda mogło spowodować takie skutki.

b) w niniejszej sprawie doszło do przekroczenia mocy bezpiecznej przez powoda w sytuacji, gdy Prezes URE wartości tej mocy nie ustalił, a moc bezpieczna jest okolicznością obiektywną, w kontekście posiadanych przez odbiorcę urządzeń technicznych - tj. wynika ona ze stanu faktycznego, a nie z umowy lub z planu ograniczeń. Zatem jej ustalenie wymaga przeprowadzenia analizy odnoszącej się do kwestii technicznych a nie do treści oświadczeń woli.

8. Naruszenie art. 56 ust. 3 i 6 Pe - poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że w oparciu o ustalony stan faktyczny zasadne było wymierzenie powodowi kary pieniężnej w wysokości 16 339 zł.

9. na wypadek nie uwzględnienia ww. argumentów przemawiających za niedopuszczalnością nałożenia na powoda kary co do zasady - naruszenie art. 56 ust. 6 i ust. 6a Pe poprzez nie zastosowanie tych przepisów.

Na podstawie powyższych zarzutów powód wniósł o :

1. zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez stwierdzenie, iż powód nie dopuścił się naruszenia obowiązku dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i tym samym powód nie jest zobowiązany do zapłaty jakiegokolwiek kary - wobec nie wykazania przez organ przesłanek odpowiedzialności powoda, w sytuacji gdy to na organie ciąży ciężar dowodu w niniejszym postępowaniu w pełnym zakresie.

2. na wypadek uznania, iż powód w jakimś zakresie dopuścił się naruszenia ww. obowiązku - o zmianę zaskarżonej decyzji i odstąpienie od nałożenia na powoda kary z uwagi na spełnienie przesłanek z art. 56 ust. 6a Pe, ewentualnie o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie obowiązku zapłaty kary w znacznie niższej wysokości.

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. Podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji, że powód jest podmiotem zobowiązanym do stosowania wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. przez Operatora Systemu Przesyłowego (OSP). Wskazał, że moc umowna dla Przedsiębiorcy w punkcie poboru w M. przy ul. (...) została ustalona na poziomie 700 kW. W zw. z tym zgodnie z § 5 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń powoda dotyczyły ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Jednocześnie ze względu na wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie kompleksowej na poziomie wyższym niż 300 kW, oraz fakt, iż nie należy do grupy podmiotów wymienionych w § 6 ust. 1 tego Rozporządzenia Odbiorca nie podlegał na mocy tego przepisu ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami w poborze energii. Prezes URE zauważył, że zgodnie z § 4 ust. 6 zawartej z (...) S.A. umowy kompleksowej Odbiorca zobowiązany był do ograniczenia poboru mocy w przypadku wprowadzenia ograniczeń na podstawie obowiązujących przepisów. Wskazał, że plan ograniczeń zawierający informacje o wielkości ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązujących powoda w okresie od 10 do 31 sierpnia 2015 r. zostały przekazane Przedsiębiorcy pismem z dnia 15 lipca 2014 r., złożonym przez L. do akt administracyjnych (k. 70 akt adm.) Pozwany wskazał, że obowiązujące powoda dane zamieszczone w planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej zostały ustalone na podstawie umowy zawartej przez Odbiorcę z Operatorem Systemu Dystrybucyjnego (...). Na tej podstawie Prezes URE stwierdził, że nie ma podstaw do uznania, że do powoda nie miał zastosowania obowiązek stosowania się do ograniczeń wprowadzonych w okresie od 15 do 31 sierpnia 2015 r. w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Zdaniem Prezesa URE fakt, że ustawodawca nałożył ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej tylko na podmioty, dla których w umowie określono moc umowną określono w wysokości powyżej 300 kW oznacza, że to właśnie ich pobór mocy ma realny wpływ na bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej oraz Krajowy System Elektroenergetyczny. Pozwany powołał się na sformułowaną w art. 3 pkt 16 Pe definicję bezpieczeństwa energetycznego i stwierdził, że wprowadzenie

przez OSP ograniczeń w świadczeniu usług przesyłania i poboru energii elektrycznej stanowi instrument służący zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego państwa. Wskazał, że ustawodawca posługując się w ustawie Prawo energetyczne pojęciem operatora system elektroenergetycznego, we wszystkich sytuacjach jednym zwrotem określa zarówno (...) jak i OSP. Odnosząc się do zarzutów powoda pozwany stwierdził, że z art. 11, 11c i 11d Pe nie wynika, że wyłączną podstawą do wprowadzenia przez operatora ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej jest art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. Uprawnienia przysługujące operatorowi w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii określa przepis art. 11d ust. 3 Pe. Natomiast przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ogranicza zakres czasowy i terytorialny wprowadzonych ograniczeń do czasu wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów, ale nie dłużej niż 72 godziny. Zdaniem pozwanego podstawą materialnoprawną do wprowadzenia przewidzianych w ustawie ograniczeń, w tym ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej jest przepis art. 11d ust. 3 Pe. Natomiast art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe określa zakres czasowy wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii. Pozwany stwierdził, że wbrew stanowisku powoda przepis ten nie stanowi samodzielnej podstawy prawnej wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Na tej podstawie Prezes URE stwierdził, że określony w art. 11d ust. 3 Pe zakres ograniczeń obejmują również ograniczenia określone w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który konkretyzuje jedynie zakres czasowy i terytorialny obowiązywania ograniczeń. W związku z tym, że przepis karny art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe obejmuje swoją sankcją niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na podstawie art. 11d ust. 3 Pe, nie ma potrzeby obejmowania sankcją ograniczeń wynikających z art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. W tej sytuacji zarzut naruszenia art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 11d ust. 3 i art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe pozwany uznał za nieuzasadniony. Wyjaśnił, iż zachowanie powoda polegające na niestosowaniu się w dniach 10 -12 sierpnia 2015 r. do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, o których mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, zostało objęte sankcją poprzez odesłanie w przepisie karnym art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe do art. 11, 11c ust. 3 i 11d ust. 3 Pe, bowiem w istocie to przepis art. 11d ust. 3 Pe stanowi materialnoprawną podstawę do wprowadzenia powyższych ograniczeń. Stwierdził, że OSP wprowadzając od dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze mocy i powołując się na art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe określił na tej podstawie okres i zakres terytorialny wprowadzanych ograniczeń. Podobnie za bezzasadny uznał pozwany zarzut naruszenia art. 80 k.p.a. Ponownie wskazał, że stosownie do § 5 pkt 1 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej dotyczą każdego z odbiorców, gdy wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została powyżej 300 kW. Ponadto powód nie podlegał ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami na mocy § 6 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń. Odnosnie zarzutu powoda dotyczącego pominięcia przy wydawaniu decyzji informacji o braku doręczenia przez Operatora Systemu Dystrybucyjnego planu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz zaniechania ustalenia, czy i kiedy powód powziął informacje o komunikacie (...) o wprowadzeniu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej od dnia 10 sierpnia 2015 r. Prezes URE wskazał, że zgodnie z treścią § 12 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń powód miał wiele możliwości uzyskania wiedzy o wprowadzonych ograniczeniach. Zdaniem pozwanego brak dostosowania się do planu wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynika jedynie z braku dołożenia przez powoda należytej staranności. Dodał, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że plan ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, który obowiązywał Odbiorcę w okresie od 10 do 31 sierpnia 2015 r., zostały przekazany powodowi pismem z 15 lipca 2014 r., znak: (...). Zdaniem pozwanego jeśli powód uważa, że ustalona dla niego moc bezpieczna na poziomie o MW była za niska, to oznacza, że zawierając Umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, której częścią jest plan ograniczeń obowiązujący w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. powód nie dochował należytej staranności określonej w art. 355 k.c. i nie zadbał o własne potrzeby energetyczne. W momencie zawierania umowy Przedsiębiorca powinien uwzględnić charakter produkcji oraz procesy technologiczne i zapewnić w umowie wyższą moc bezpieczną dla należącego do niego obiektu. W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 56 ust. 6a Pe pozwany zauważył, iż w sprawie nie wystąpiła przesłanka znikomej szkodliwości czynu, której spełnienie umożliwiało odstąpienie od wymierzenia kary. Czyn popełniony przez powoda miał istotny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Odnosnie argumentacji powoda o niskiej wartości przekroczenia i to tylko w początkowych godzinach wprowadzenia ograniczeń pozwany podkreślił, iż nawet niewielkie przekroczenia nie nastąpiły w normalnym, prawidłowym okresie funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, ale w okresie, gdy ze względu na warunki zewnętrzne (niski stan wód i upały) bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej było zagrożone. Nie zgodził się z twierdzeniem

powoda, że jego stopień niedostosowania się do wprowadzonych ograniczeń miał znikomy wpływ na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, bowiem kumulacja takich zachowań odbiorców, zwłaszcza w dniach 10 - 12 sierpnia 2015 r. stwarzała realne zagrożenie dla bezpieczeństwa pracy sieci w całym kraju. Pozwany podkreślił, że przepisy Rozporządzenia w sprawie ograniczeń, w szczególności wynikające z nich kryteria, wyłączenia i ograniczenia (§ 3, 5, 6 Rozporządzenia) winny mieć zastosowanie przede wszystkim na etapie planowania, a nie realizacji planów ograniczeń. Prawidłowe opracowanie planu ograniczeń powinno bowiem gwarantować ochronę z § 3 Rozporządzenia na etapie realizacji planu ograniczeń. W przypadku, gdy dany odbiorca nie powinien być objęty (w całości lub w części potrzeb energetycznych) planem ograniczeń, okoliczność tę należy uwzględnić już na etapie sporządzania przez (...) takiego planu dla tego odbiorcy. W procesie ustalania planu ograniczeń odbiorca powinien przedstawić (...) stosowne przesłanki do jego uwzględnienia wśród podmiotów objętych ochroną przed wprowadzanymi ograniczeniami. Zdaniem pozwanego zebrany w toku prowadzonego postępowania materiał dowodowy jest kompletny i dotyczył wszystkich okoliczności faktycznych, które mają znaczenie w niniejszej sprawie. Postępowanie przeprowadzone zostało w sposób rzetelny. Powodowi zapewniono czynny udział w każdym stadium prowadzonego postępowania. Zebrany w postępowaniu materiał dowodowy został rozpatrzony w sposób wszechstronny i wyczerpujący, a Prezes URE działał w granicach swoich ustawowych kompetencji, na podstawie obowiązującego prawa, przy czym stan faktyczny sprawy został prawidłowo ustalony. Odnośnie zarzutu naruszenia art. 7a k.p.a. pozwany stwierdził, że w sprawie nie zaistniały wątpliwości, co do treści normy prawnej, na podstawie której wszczęto postępowanie administracyjne i w konsekwencji nałożono karę pieniężną. Wyjaśnił, że samo naruszenie przez powoda przepisów prawa, niezależnie od możliwości przypisania mu winy, ze względu na obiektywny charakter odpowiedzialności za delikty administracyjne, stanowi podstawę wymierzenia kary na podstawie art. 56 Pe. Pozwany zwrócił też uwagę na nieskuteczność zarzutów natury proceduralnej w postępowaniu przed SOKiK.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadzi działalność gospodarczą w obiekcie zlokalizowanym w M., ul. (...) 65. W czasie obowiązywania wprowadzonego od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r. planu ograniczeń do wymienionego obiektu powoda energia elektryczna dostarczana była na podstawie zawartej z (...) sp. z o.o. umowy kompleksowej dostarczania energii elektrycznej nr (...) z dnia 1 marca 2013 r. Zgodnie z § 4 ust. 6 ww. umowy w przypadku wprowadzenia, na mocy przepisów Prawa energetycznego i aktów wykonawczych do Prawa energetycznego, ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej Odbiorca jest zobowiązany do dostosowania maksymalnego poboru mocy i dobowego poboru energii do planu ograniczeń stosownie do komunikatów, przekazywanych Odbiorcy na zasadach określonych w obowiązujących przepisach. Jednocześnie w myśl § 4 ust. 7 przedmiotowej umowy maksymalne ograniczenie w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, o którym mowa wyżej, ustala się przy 20 stopniu zasilania na poziomie określonym w załączniku do umowy, gdzie wskazano wartość 0,00 kW (załącznik nr (...) z dnia 1 marca 2013 r.). Ponadto zgodnie z § 4 ust. 7 ww. umowy Odbiorca oświadczył, że ograniczenia takie nie spowodują zagrożenia bezpieczeństwa ludzi oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych. (k.50-63 akt adm.)

Informacje o wielkości danych dotyczących Odbiorcy wynikające z Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały Odbiorcę w okresie od 10 do 31 sierpnia 2015 r., zostały przekazane Odbiorcy przez (...) listem poleconym pismem z dnia 15 lipca 2014 r., sygn. (...). Przy piśmie z dnia 12 grudnia 2017 r. o znaku (...) OSD przedstawił wydruk z systemu kontroli obiegu kancelaryjnego potwierdzający nadanie przedmiotowej przesyłki. (k.70, k.88, k.90 akt adm.) W toku postępowania prowadzonego przez Prezesa URE powód złożył do akt administracyjnych uwierzytelnioną kopię doręczonego mu planu ograniczeń, obowiązującego w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. (k. 70 akt adm.)

W czasie obowiązywania umowy kompleksowej Odbiorca nie zgłaszał uwag do przedstawianego mu corocznie przez (...) planu ograniczeń. Na etapie ustalania planu ograniczeń dla obiektu położonego w M. Odbiorca nie zgłaszał do (...) konieczności zwiększenia wartości określonych planie. Nie twierdził też, że ze względu na specyfikę prowadzonej działalności nie powinien być objęty planem ograniczeń.

(...) S.A. z siedzibą w K. jako Operator Systemu Przesyłowego (dalej: (...) lub OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z tej sytuacji ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdził wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d Pe i - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe - wprowadził od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Jednocześnie OSP, działając w oparciu o art. 11c ust. 3 Pe, zgłosił właściwemu ministrowi oraz Prezesowi URE konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Komunikaty o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzonych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, były ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów. (fakty powszechnie znane, również znane Sądowi z urzędu.)

Rada Ministrów w dniu 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW. (fakty znane Sądowi z urzędu.)

Na wezwanie Prezesa URE (...) S.A., do której sieci (...) Sp. z o.o. jest przyłączony, pismem z dnia 10 maja 2016 r., o znaku: (...), uzupełnionym pismem z dnia 5 sierpnia 2016 r., o znaku: (...), przedstawił zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Na podstawie powyższych danych zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się Odbiorcy do wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego w M., ul. (...) 65.

Z informacji przedstawionych przez (...) wynika, że powód w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. przekroczył obowiązujące go na podstawie Planu wprowadzania ograniczeń wartości poboru mocy w dniu 10 sierpnia 2015 r. łącznie 3,9487282 (MW w godzinie), w dniu 11 sierpnia 2015 r. łącznie 1,3502358 (MW w godzinie) oraz w dniu 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,1475452 (MW w godzinie). Łącznie dla wyżej wymienionego okresu Odbiorca przekroczył ograniczenia o 5,4465092 MW w godzinie. (k.4-5 akt adm.)

Pismem z dnia 22 maja 2017 r. o znaku (...) Prezes URE zawiadomił Odbiorcę o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej wzywając go jednocześnie do zajęcia stanowiska w sprawie, tj. w szczególności do złożenia wyjaśnień dotyczących powodów niedostosowania się przez Odbiorcę do wprowadzonych ograniczeń. (k.1 akt adm.)

W pismach z dnia 23 czerwca i z dnia 27 października 2017 r. Odbiorca przedstawił Prezesowi URE swoje stanowisko w sprawie wskazując m.in., że po wprowadzeniu ograniczeń stopniowo dostosowywał się do zaleceń, wyłączał i ograniczał pobór mocy poszczególnych urządzeń technicznych. Wyjaśnił, że stosowane procesy technologiczne i konieczność wywiązywania się ze zobowiązań wobec kontrahentów nie pozwalają na natychmiastowe przerwanie produkcji bez poniesienia poważnych strat finansowych. Odbiorca wskazał, że przekroczenie mocy nastąpiło tylko 11 i 12 sierpnia 2015 roku i po tym terminie stosował się do zaleceń URE i (...). (k. 9-10 i k .49 akt adm.)

W trakcie postępowania administracyjnego Prezes URE wzywał Odbiorcę oraz (...) do nadesłania dodatkowych informacji i dokumentów zmierzających do wyjaśnienia sprawy a w szczególności do weryfikacji przedstawionych Prezesowi URE przez (...) danych dotyczących stopnia niedostosowania się Odbiorcy do wprowadzonych ograniczeń.

W piśmie z dnia 12 grudnia 2017 r., w tym odnosząc się do stanowiska Odbiorcy wyjaśnił, że nie ma zawartej z (...) sp. z o.o. umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej dla punktu poboru położonego w m. M. przy ul. (...) 65. Dane niezbędne do przygotowania planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (...) uzyskiwał od sprzedawcy energii elektrycznej. Moc minimalna wymagana dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej (moc bezpieczna) została określona w umowie kompleksowej w wysokości o kW. Wobec tego (...), sporządzając plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od dnia 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. nie miał podstaw do przyjęcia innej wartości tej mocy. Moc bezpieczna określona w § 3 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła jest mocą o charakterze obiektywnym i wynika z określonego stanu faktycznego. Określenie wysokości tej mocy nie należy do (...), gdyż jest ona uwarunkowana infrastrukturą technologiczną odbiorcy (...) nie ma prawa, ani obowiązku do dokonywania audytów technicznych tej infrastruktury w celu ustalenia wartości mocy bezpiecznej. (...) wskazał, że ze względu na to, iż wartość mocy bezpiecznej uzależniona jest od aktualnego stanu infrastruktury technicznej odbiorcy, która może w każdej chwili ulec zmianie, odbiorca na własną odpowiedzialność ma prawo i powinien zadbać o prawidłowe powiadomienie (...) o zmianie wielkości tej mocy tak, aby (...) mógł uwzględnić ją w planie ograniczeń. Ponadto (...) wyjaśnił, że dostawa energii elektrycznej do obiektu, zarówno w momencie przygotowywania planu wprowadzania ograniczeń w poborze energii elektrycznej na okres od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r., jak i w miesiącu sierpniu 2015 r., była realizowana na podstawie Umowy kompleksowej dostarczania energii elektrycznej nr (...) zawartej w dniu 1 marca 2013 r. Zgodnie z § 2 Załącznika nr (...) do umowy moc minimalna wymagana dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej (moc bezpieczna) została określona w wysokości o kW. Plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od dnia 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. został sporządzony przy uwzględnieniu mocy umownej obowiązującej w miesiącu lutym 2014 r. w wysokości 700 kW, zgodnie z Charakterystyką energetyczną odbioru z dnia 4 listopada 2013 r. (...) oraz mocy bezpiecznej na poziomie o kW. W trakcie trwania ograniczeń w sierpniu 2015 r. obowiązywała moc umowna w wysokości 750 kW, zgodnie z zamówieniem mocy z dnia 28 lipca 2015 r. (...) oraz moc bezpieczna w wysokości o kW. W związku ze zmianą mocy umownej plan wprowadzania ograniczeń nie był aktualizowany. (...) podkreślił, że odbiorca nie zgłaszał zastrzeżeń do przesłanego mu w lipcu 2014 r. planu ograniczeń w poborze energii elektrycznej. Plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od dnia 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. został przesłany do odbiorcy wraz z pismami z dnia 15 lipca 2014 r. o sygn. (...) listem poleconym. (k.76-77 akt adm.)

Pismem z dnia 23 lipca 2018 r. Prezes URE zawiadomił Odbiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w niniejszej sprawie i poinformował o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy w terminie 7 dni od dnia doręczenia pisma. W wyznaczonym terminie Odbiorca zapoznał się ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, nie zgłaszając uwag ani dodatkowych wyjaśnień do tego materiału. (k.101 -103 akt adm.)

Z przedstawionych przez powoda w toku postępowania administracyjnego dokumentów znajdujących się w aktach administracyjnych wynika, że w 2017 r. powód osiągnął przychód w wysokości (...) zł, w tym zysk netto w wysokości (...) zł. (k.99 akt adm.)

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 Pe w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. W art. 11 ust. 3 pkt 1 Pe ustawodawca wskazał, że wprowadzone na podstawie art. art. 11 ust. 1 pkt 2 Pe ograniczenia polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego

poboru energii elektrycznej Organem uprawnionym do kontroli przestrzegania stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes URE (art. 11 ust. 1 pkt 5 Pe).

W art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ustawodawca zawarł upoważnienie dla operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego do wprowadzenia w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Ponadto w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust. 1 Pe operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego, zgodnie z art. 11d ust. 3 Pe, wprowadzić ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

W wydanym na podstawie art. 11 ust. 6 Pe rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw lub ciepła (Rozporządzenie lub Rozporządzenie w sprawie ograniczeń) określone zostały szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach. Zgodnie z § 8 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń operatorzy obowiązani są do opracowania planów wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, określających wielkości maksymalnego poboru energii elektrycznej dla poszczególnych odbiorców i stopni zasilania. Plany ograniczeń polegają corocznej aktualizacji w terminie do dnia 31 sierpnia (§ 8 ust. 2 Rozporządzenia). Plany te mają zastosowanie do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych przez (...) do czasu wejścia w życie rozporządzenia wydanego na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, oraz wprowadzonych przez ww. rozporządzenie Rady Ministrów.

Z powyższego wynika, że w zw. ze stwierdzeniem w sierpniu 2015 r. zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, o którym mowa w art. 3 pkt 16d Pe, na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 2 Pe w dniu 10 sierpnia 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzone zostały ograniczenia w poborze energii elektrycznej. Podmiotem uprawnionym do wprowadzenia tych ograniczeń w stosunku do powoda był zgodnie z art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe właściwy dla Odbiorcy operator systemu dystrybucyjnego. Jednak podstawę do wprowadzenia ograniczeń ustawodawca zawarł w przepisie art. 11 Pe. Natomiast powołany w komunikacie o wprowadzeniu ograniczeń art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe zawiera jedynie upoważnienie ustawowe dla (...) do podjęcia działania polegającego na ogłoszeniu obowiązywania ograniczeń przewidzianych w art. 11 Pe, obowiązujących w terminie wskazanym w tym przepisie. Wobec tego, iż podstawa prawna do wprowadzenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej zawarta jest w przepisie art. 11 Pe, który jest sankcjonowany art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, zawarte w odwołaniu twierdzenia, że obowiązujące od dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej zostały wprowadzone bez podstawy prawnej, oraz zarzuty nałożenia na powoda kary pieniężnej z tytułu naruszenia, które nie zostało usankcjonowane w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe należało ocenić jako bezzasadne. Dodatkowo można też zgodzić się z przedstawionym przez Prezesa URE stanowiskiem, że podstawę prawną dla działań OSP podjętych w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe. Przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ma charakter uszczegóławiający dla zawartej w treści art. 11d ust. 3 Pe normy o charakterze ogólniejszym. Zawarta w art. 11d ust. 3 Pe regulacja stanowi bowiem zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. To w przepisie art. 11d ust. 3 Pe ustawodawca wskazał, że w wypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Jest to więc norma ogólna w stosunku do przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który jedynie precyzuje, w jakim ograniczonym zakresie operator może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności przepis ten wskazuje, że może to nastąpić

jedynie w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Powyższe prowadzi do wniosku, że podstawą działania OSP, wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust 3 Pe, wprost sankcjonowany w art. 56 ust 1 pkt 3a Pe. Przy czym oczywiste jest, że podstawa wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej zawarta jest w art. 11 Pe, który jest również sankcjonowany przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, a nie w art. 11c ust.2 pkt 2 Pe

Dokonana powyżej przez Prezesa URE wykładnia językowa przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i art. 11d ust. 3 Pe wprost wskazuje na możliwość sankcjonowania przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe zachowania odbiorców, którzy dopuścili się naruszenia ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe skoro, jak już wskazano, jest to uprawnienie dla operatora przewidziane w art. 11d ust 3 Pe.

Jakkolwiek w demokratycznym państwie prawa zakłada się pierwszeństwo wykładni językowej (uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03; postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r., I KZP 25/05; z 31 sierpnia 2005 r., V KK 426/04,), to jednak powszechnie uznawane jest za konieczne posiłkowanie się także subsydiarnie wykładnią systemową oraz wykładnią funkcjonalną (uchwała Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2006 r., I KZP 53/05; postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2004 r., III KK 112/04; uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03; uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14; wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2008 r., II CSK 650/07). Odstępstwo jednak od jasnego i oczywistego sensu przepisu wynikającego wprost z treści przepisu mogą jedynie uzasadniać szczególnie istotne i doniosłe racje prawne, społeczne, ekonomiczne lub moralne (tak uchwała Sądu Najwyższego z 14 października 2004 r., III CZP 37/04, wyrok Sądu Najwyższego z 21 lipca 2004 r., V CK 21/04, uchwała Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r. I KZP 18/05). Dopuszcza się również odstępstwa od wyniku zastosowania wykładni językowej, gdy wynik ten prowadzi do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji (uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14, OSNC 2015 nr 12, poz. 134; wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2008 r., II CSK 650/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., I PK 409/02, OSNP 2004 nr 19, poz. 334).

Zdaniem Sądu w świetle powyższego brak argumentów, które pozwalałyby na zmianę kierunku wykładni art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe i art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe oraz art. 11d ust. 3 Pe, niż wynikające z wykładni językowej. Wykładnia systemowa i celowościowa jedynie wzmacniają argumentację, iż niedostosowanie się przez odbiorców do ograniczeń w poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez operatora sieci przesyłowej w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe w zw. z art. 11d ust. 3 Pe oraz wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w oparciu o przepis art. 11 ust. 7 Pe podlega sankcji określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Odwołując się do wykładni celowościowej należy wskazać, że wyraźnym celem wszystkich analizowanych przepisów stanowiących podstawę do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej jest eliminowanie zagrożeń dla systemu elektroenergetycznego m.in. przed niekontrolowanymi awariami systemu z powodu jego przeciążenia i tym samym zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Realizacja tego celu jest niezwykle istotna właśnie w aspekcie zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego kraju, dlatego ustawodawca dla zabezpieczenia jego realizacji wprowadził sankcje w postaci kar administracyjnych dla podmiotów, które nie stosują się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii. Zatem także ze względu na cel uregulowań należy przyjąć, że zamiarem regulacji ustawowej, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, było objęcie sankcją niestosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, a tym samym wymuszenie na adresatach normy, a więc także odbiorcach energii, wprowadzenia ograniczeń dla których podstawę prawną stanowi nie tylko przepis art. 11 ale i przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 Pe, skoro były one wprowadzane w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii.

Interpretując powołane regulacje za pomocą reguł wykładni systemowej należy wskazać, że umiejscowienie przepisów w danym akcie prawnym nie jest przypadkowe, lecz wynika z racjonalnego działania prawodawcy. Z takiej wykładni może wynikać wniosek, że przepis umieszczony w ustawie niżej ma mniejsze znaczenie ze względu na treść przepisu wyżej położonego. W przypadku art. 11c i 11d Pe doszło do wadliwej z punktu widzenia techniki legislacyjnej regulacji

wprowadzania ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania i dystrybucji, poprzez umiejscowienie przepisu o mniejszym znaczeniu, czyli przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe (wprowadzającego ograniczenie dla bardziej ogólnej regulacji zawartej w art. 11d ust. 3), przed przepisem o charakterze nadrzędnym, jakim jest art. 11d ust. 3 Pe, stanowiącym generalną kompetencję dla operatora systemu przesyłowego do wprowadzenia ograniczeń w przesyłaniu i dystrybucji energii elektrycznej. Ze względu na założenie spójności systemu prawa i jego logiczności, nie można jednak uznać, że brak wyraźnego odwołania się w przepisie art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe do art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe świadczy o woli ustawodawcy zwolnienia od sankcji niesubordynacji odbiorców, dla których podstawę dla wprowadzenia ograniczeń stanowił art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. W ocenie Sądu to właśnie dążenie do wykładni w duchu spójności systemu prawa musi prowadzić do jedyne logicznego wniosku, że wystarczające jest jednak wskazanie przez ustawodawcę normy sankcjonowanego art. 11d ust. 3 Pe., skoro to on w istocie stanowi podstawę do wprowadzenia ograniczeń w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. Przyjęcie, że wprowadzenie znacznie dalej idących ograniczeń, dla których przyzwolenie stanowi przepis art. 11d ust. 3 Pe byłoby sankcjonowane w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, a wprowadzenie tych ograniczeń w znacznie mniejszym rozmiarze, bo odnoszącym się tylko do poboru energii elektrycznej i to tylko na okres maksymalnie 72 godzin, sankcjonowane już by nie było, należy więc uznać za nieracjonalne. To właśnie zasada spójności systemu prawnego i jego logiczności nie pozwala na taki kierunek wykładni analizowanych norm prawa.

Dla wykładni przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe istotna jest także wykładnia logiczna art. 11 ust. 2 pkt 2 Pe, posługująca się metodą rozumowania „argumentum a maiori ad minus”- „jeśli wolno więcej to tym bardziej wolno mniej”. Jeśli zatem przepis art. 11d ust. 3 Pe, do którego wprost odnosi się art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, stwarza operatorom systemu przesyłowego uprawnienie do wprowadzenia ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji, nie wprowadzając w nim żadnych ograniczeń m.in. czasowych, to przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe wprowadzający te ograniczenia czasowe (maksymalnie do 72 godzin) i rzeczowe (dostarczania i poboru energii), jest niewątpliwie przepisem szczególnym w stosunku do art. 11d ust. 3 Pe, gdyż nie rodzi on sam w sobie uprawnień po stronie operatora systemu przesyłowego do wprowadzenia takich ograniczeń, a jedynie ogranicza jego uprawnienia przyznane mu w przepisie art. 11d ust. 3 Pe. Zatem operator systemu przesyłowego wprowadzając ograniczenia, o jakich mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, działa zawsze także w oparciu o przepis art. 11d ust. 3 Pe, gdyż to ten przepis stanowi źródło jego uprawnień do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej nawet jeśli wprost przepis ten nie zostanie powołany w zarządzeniu o wprowadzeniu ograniczeń.

Niedostosowanie się odbiorcy do każdego ograniczenia, dla którego podstawę wprowadzenia stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe, a więc także tych wprowadzonych z powołaniem się na regulację art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, gdyż tylko w takich sytuacjach ograniczenia mogą być wprowadzane. Dla zagwarantowania tego bezpieczeństwa istotne więc jest, aby istniały realne instrumenty prawne pozwalające na sankcjonowanie zachowania, które temu bezpieczeństwu zagraża. Jeśli ustawodawca wprowadził możliwość, aby w sytuacji nagłego zagrożenia o bezpieczeństwo systemu energetycznego mógł zadbać operator systemu przesyłowego poprzez ograniczenie poboru energii, to właśnie z punktu widzenia tego bezpieczeństwa konieczne jest, aby istniała także możliwość sankcjonowania wprowadzonych ograniczeń. Jest to szczególnie istotne, aby w nagłej sytuacji, w której organy państwa nie są jeszcze w stanie podjąć decyzji, istniała możliwość natychmiastowego podjęcia kroków, które uchronią system energetyczny przed katastrofalną i rozległą awarią - tzw. blackoutem.

Z tego względu tak ważne są regulacje ograniczające odbiorców, w szczególności uzasadnionych okolicznościach, w poborze energii elektrycznej ze względu na zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jednak dla swej skuteczności i dla zapewnienia bezpieczeństwa, muszą istnieć gwarancje przestrzegania tych ograniczeń. Tymi gwarantami są m.in. kary pieniężne, które są nakładane na podmioty nieprzestrzegające tych ograniczeń. Administracyjne kary pieniężne nie mają bowiem wyłącznie charakteru sankcji karnych, gdyż ich funkcja nie ogranicza się do represji za naruszenie nakazów bądź zakazów ustawowych, ale równie istotna jest ich funkcja prewencyjna i dyscyplinująca, motywująca adresatów norm sankcjonowanych do ich respektowania.

Jeśli bowiem przyjąć wykładnię, że sankcji z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie podlegają ograniczenia wprowadzone przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe., to istnienie tych ostatnich regulacji nie miałoby najmniejszego sensu, skoro

odbiorcy nie musieliby się do nich dostosowywać, a więc mogliby w stanach zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej nie respektować ograniczeń wprowadzanych przez operatora systemu przesyłowego. Taka interpretacja byłaby całkowicie pozbawiona sensu, bo w sytuacji realnego zagrożenia bezpieczeństwa dostaw to właśnie podjęcie natychmiastowych działań, w tym jak najszybsze zmniejszenie poboru mocy, jest najistotniejsze.

Zatem brak powiązania uprawnienia (...) wynikającego z art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe z sankcją z art. 56 ust. 2 pkt 3a Pe czyniłby te uprawnienia operatora pozbawionymi sensu a regulacja zawarta w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe nie miałaby racji bytu.

Dla wzmocnienia argumentacji o sankcjonowaniu przepisem art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe wprowadzonych przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ograniczeń warto także wskazać, że organem regulacyjnym, który na mocy ustawy uprawniony jest do kontroli przestrzegania przez odbiorców ograniczeń maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej wprowadzonych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego kraju jest Prezes URE (art. 11 ust. 4 i 5 Pe). Konsekwencją tego jest również uprawnienie Prezesa URE do nałożenia kary pieniężnej na podmioty nie respektujące wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii (art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe).

Zdaniem Sądu możliwą podstawą prawną odpowiedzialności odbiorców za niedostosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez operatora systemu przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe może być również przepis art. 11c ust. 3 Pe, do którego także odwołuje się art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Przepis ten stanowi, że operator systemu elektroenergetycznego powiadamia niezwłocznie ministra właściwego ds. gospodarki oraz Prezesa URE m.in. o podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jeśli więc przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe sankcjonuje niestosowanie się do ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o tę właśnie regulację art. 11c ust. 3 Pe., to niewątpliwie można przyjąć, że ustawodawca w ten sposób sankcjonuje ograniczenia wprowadzone także na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe przez operatora systemu przesyłowego. Wprawdzie przepis art. 11c ust. 3 Pe sam w sobie nie stanowi podstawy do wprowadzenia ograniczeń przez operatora systemu przesyłowego, ale wskazuje na ograniczenia już wprowadzone przez tego operatora („o podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia zagrożenia”), a tym samym możliwe jest powiązanie sankcji z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe z ograniczeniami wprowadzonymi w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, do którego art. 11c ust. 3 Pe niewątpliwie się odnosi.

Zdaniem Sądu brak także argumentów natury społecznej, ekonomicznej lub moralnej, które pozwalałyby odstąpić od dokonanej powyżej wykładni. Przedstawiona wykładnia nie prowadzi do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji. Akcentuje jednoznaczną wolę ustawodawcy do zapobiegania zagrożeniom, ale i eliminacji już powstałych zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

W świetle powołanych norm prawnych analiza ustalonego w sprawie stanu faktycznego wskazuje, że nałożenie na powoda kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w treści przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Brak więc podstaw do przyjęcia argumentacji powoda, iż przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie sankcjonuje naruszenia ograniczeń wprowadzonych w dniach 10 -11 sierpnia 2015 r. przez (...) w oparciu o uprawnienie wynikające z art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i art. 11d ust. 3 Pe. W konsekwencji wbrew twierdzeniu odwołania w sprawie nie doszło do naruszenia zasady „nullum crimen sine lege”, oraz zasady „in dubio pro reo” czy też art. 6 i 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 r., oraz art. 42 ust. 1 Konstytucji i art. 22 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Ponadto powód nie działał w warunkach wyższej konieczności. Zdając sobie sprawę z możliwości naruszenia ciężącego na nim obowiązku, mógł zakupić brakującą energię elektryczną na rynku bilansującym.

Nie można także mówić o naruszeniu art. 7a k.p.a. Przepis ten w § 1 stanowi, że jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ. W niniejszej sprawie, jak wykazano powyżej, nie ma wątpliwości co do tego, że art. 56 ust.1 pkt 3a Pe

sankcjonuje także niedostosowanie się przez powoda do ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i art. 11d ust. 3 Pe.

Powód jako odbiorca o mocy umownej powyżej 300 kW był objęty tzw. planem ograniczeń. Procedura ustalania planów ograniczeń została unormowana w Rozporządzeniu z dnia 23 lipca 2007 r., a rozporządzenia Rady Ministrów są źródłami powszechnie obowiązującego prawa. Nie ulega wątpliwości Sądu, iż przepisy § 8 pkt 2 i § 12 pkt 1 Rozporządzenia statuują obowiązek odbiorców do dostosowania się do obowiązujących ich planów ograniczeń. W przepisach § 3 ust. 4 oraz § 6 ust. 1 Rozporządzenia wskazane zostały granice, w jakich mogą być wprowadzane ograniczenia oraz podmioty, które ze względu na wielkość mocy umownej lub ich przeznaczenie objęte są ochroną przed wprowadzonymi ograniczeniami. Z powołanych regulacji wynika, że niektóre podmioty mogą uwolnić się od konieczności przestrzegania ograniczeń w poborze energii elektrycznej. Na podstawie § 9 Rozporządzenia możliwe jest również ustalenie poziomów zasilania dla poszczególnych stopni ograniczeń w taki sposób, aby konieczność zmniejszenia poboru energii nie zakłóciła działalności danego podmiotu. Skorzystanie z powyższych możliwości wymaga jednak od odbiorców corocznego współdziałania z (...) na etapie tworzenia i aktualizowania planów ograniczeń. (...) nie posiada bowiem wiedzy o zapotrzebowaniu odbiorców w tym zakresie. W interesie powoda leżało więc współdziałanie z (...) w taki sposób, aby ustalony dla niego plan ograniczeń uwzględniał aktualne zapotrzebowanie energetyczne Odbiorcy i wynikające z tego odpowiednie wartości poboru energii w poszczególnych stopniach zasilania. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, (...) corocznie w lipcu przedstawiał Odbiorcy plan ograniczeń. Przedsiębiorca nie zgłaszał jednak uwag do doręczanego mu planu ograniczeń. Jeśli istotnie powód nie miał możliwości ograniczenia poboru energii do wartości wskazanych w planie, powinien zawiadomić o tym (...) na etapie sporządzania planów ograniczeń, a nie w momencie gdy ograniczenia te zostały już wprowadzone. Tym bardziej, że powód nie wskazywał, aby pomiędzy ostatnim uaktualnionym planem ograniczeń a ograniczeniami wprowadzonymi w sierpniu 2015 r. zaszły jakiegokolwiek zmiany okoliczności faktycznych, uzasadniające zmianę wartości mocy bezpiecznej dla punktu poboru energii, w którym powód przekroczył przewidziany w planie ograniczeń poziom poboru energii elektrycznej. Zgodnie z przepisem art. 355 § 2 k.c. na powodzie jako profesjonalście ciąży obowiązek wykonywania działalności gospodarczej z dołożeniem podwyższonego poziomu staranności. Obowiązek wykazania się należyłą starannością dotyczy każdego przedsiębiorcy, a nie tylko podmiotów prowadzących działalność koncesjonowaną. W tej sytuacji stwierdzić należało, że powód nie weryfikując przesłanego mu planu ograniczeń, nie dochował należytego poziomu staranności możliwej do wymagania od podmiotu gospodarczego.

Jednocześnie wbrew twierdzeniom powoda, nie jest możliwe powołanie się na przepisy Rozporządzenia chroniące niektóre podmioty przez wprowadzonymi ograniczeniami już po wprowadzeniu ograniczeń na podstawie Planów ograniczeń. Wynika to z procedury tworzenia Planów ograniczeń, która została opisana §8 Rozporządzenia. Zgodnie z § 8 ust. 2 Rozporządzenia plany ograniczeń podlegają corocznej aktualizacji do dnia 31 sierpnia danego roku. Brak możliwości aktualizacji planu już po wprowadzeniu ograniczeń wynika także ze specyfiki zdarzeń, które generują konieczność wprowadzenia ograniczeń, tak jak miało to miejsce w sierpniu 2015 r. Zwykle do zastosowania tak drastycznych środków prowadzą zdarzenia nieprzewidziane. Konieczność wprowadzenia ograniczeń powstaje nagle. Nie ma więc możliwości prowadzenia wówczas procedury zmiany Planów ograniczeń dla poszczególnych odbiorców. Zmiana planu ograniczeń może nastąpić w trakcie okresu, na który plan został wprowadzony, tylko na uzasadniony wniosek odbiorcy. W odwołaniu powód nie wskazał, aby podejmował jakiegokolwiek działania prowadzące do zmiany ustalonego dla niego planu ograniczeń na okres 1 września 2014 r. - 31 sierpnia 2015 r. I o ile brak jest regulacji prawnej nakładającej na odbiorców obowiązek aktualizacji planu ograniczeń, to jednak powód, który jako jedyny posiada z wyprzedzeniem wiedzę o planowanym rozwoju produkcji i związanym z tym zwiększonym zapotrzebowaniem na pobór mocy, powinien podejmować działania w celu dostosowania planu ograniczeń do przewidywanego zapotrzebowaniu na energię dla jego obiektu. W przypadku zaniedbania kwestii weryfikacji planu ograniczeń to powód będzie bowiem ponosić negatywne konsekwencje przewidziane w art. 56 ust. 3a Pe. W świetle powyższego na skutek zaniechania powoda na etapie ustalania w 2014 r. planu ograniczeń obowiązującego w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. ustalony dla Odbiorcy plan ograniczeń nie odpowiadał jego potrzebom, co skutkowało przekroczeniem poboru energii elektrycznej w okresie wprowadzenia ograniczeń w sierpniu 2015 r.

Zbiorcze plany ograniczeń każdego z operatorów przedstawiane są (...), które dysponując tylko realną wiedzą jaki poziom ograniczenia mocy może zostać osiągnięty przy każdym ze stopni zasilania, może w sposób adekwatny do faktycznego poziomu produkcji energii, dostosować wprowadzane ograniczenia w poborze mocy (ustalić właściwy stopień zasilania adekwatny do stwierdzonych ograniczeń w produkcji energii). Jeśli by więc przyjąć, że bezpieczny poziom poboru mocy winien być każdorazowo oceniany, dla każdego odbiorcy indywidualnie, już po wprowadzeniu tych ograniczeń oraz, że to na ten moment powinna być ustalana moc bezpieczna tj. niepowodująca zagrożeń i zakłóceń, to de facto (...) nie mogłyby w żadnym razie przewidzieć jaki stopień poboru mocy należy wprowadzić, gdyż nie byłoby z góry wiadome, przy którym stopniu ograniczeń zostanie osiągnięte zmniejszenie poboru mocy gwarantujące bezpieczne funkcjonowanie systemu elektroenergetycznego. Warto w tym miejscu wskazać, że głównym zadaniem (...) jest bilansowanie systemu elektroenergetycznego, w tym równoważenie bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii w krajowym systemie elektroenergetycznym. Stąd w przypadku ograniczeń w dostawach energii (wynikających ze zmniejszonej produkcji energii) konieczne jest także wprowadzenie przez (...) ograniczeń w jej poborze (ograniczenie zużycia). Na podstawie opracowanych indywidualnych planów ograniczeń, jak ten, który został przedstawiony powodowi (...), otrzymują od każdego z operatorów, tworzone przez nich zbiorcze plany ograniczeń. Na ich podstawie (...) decydują, jaki poziom ograniczenia mocy może zostać osiągnięty przy każdym z wprowadzanych stopni zasilania. W oparciu o te dane możliwe jest dostosowanie wprowadzanych ograniczeń w poborze mocy (ustalenie stopnia zasilania adekwatny do stwierdzonych ograniczeń w produkcji energii) do poziomu produkcji energii. To ograniczenie poboru powinno być każdorazowo dostosowane do poziomu faktycznych mocy wytwórczych i aby dokonać zbilansowania systemu w takich sytuacjach, konieczne jest precyzyjne określenie do jakiego poziomu ograniczenia poboru mocy może doprowadzić każdy z wprowadzonych stopni zasilania. Dlatego tak ważna jest dbałość odbiorców o to, aby Plan ograniczeń odpowiadał ich zapotrzebowaniu na energię, gdyż niedostosowanie się do ograniczeń już po ich wprowadzeniu prowadzić może do istotnych zagrożeń i zakłóceń w pracy krajowego systemu elektroenergetycznego.

Powód powoływał się na hipotetyczne scenariusze, w których na skutek zastosowania się do Planu ograniczeń ustalonego w sposób nie uwzględniający potrzeb danego odbiorcy mogłoby dojść do zagrożenia życia ludzkiego lub skażenia środowiska. Jednakże takie rozważania powoda są całkowicie irrelevantne dla niniejszej sprawy. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w takim przypadku podmiot o mocy umownej powyżej 300 kW, czyli w każdym wypadku podmiot profesjonalny, zadbać powinien o prawidłowe ustalenie Planu ograniczeń dla swojego obiektu, jeżeli nie należy do podmiotów wymienionych w § 6 Rozporządzenia. Jeśli dany podmiot nie zadbał o ustalenie Planu ograniczeń, podejmując decyzję o naruszeniu obowiązku stosowaniu się do ograniczeń, powinien podjąć starania o zakup brakującej ilości energii elektrycznej na rynku bilansującym lub liczyć się z możliwością poniesienia kary na podstawie art. 56 ust.1 pkt 3a Pe.

Podobnie, gdyby w przypadku jakiegoś podmiotu doszło do istotnego zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną już po ustaleniu Planu ograniczeń na dany rok, z pewnością nie byłoby zasadne karanie takiego podmiotu za niedostosowanie się do Planu ograniczeń, gdyby podmiot ten złożył z odpowiednim wyprzedzeniem wnioski do (...) o aktualizację Planu ograniczeń. W rozpoznawanej sprawie Odbiorca mimo, iż powinien, nie podjął jednak stosowanych działań. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powód podjął kroki w celu zmiany mocy bezpiecznej dopiero po zaistnieniu wydarzeń z sierpnia 2015 r. Wcześniej powód całkowicie ignorował przesyłane mu coroczne przez (...) Plany ograniczeń i nie dokonywał ich weryfikacji pod kątem swojego zapotrzebowania energetycznego. Jednocześnie powód nie przedstawił żadnych racjonalnych argumentów na wyjaśnienie, dlaczego wcześniej nie zainteresował się Planem ograniczeń, skoro wartości określone w Planie nie odpowiadały jego zapotrzebowaniu na energię. W ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie podnoszona przez odbiorców argumentacja, iż ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii nie występowały w Polsce od wielu dekad. Wystąpienie konieczności wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej z natury rzeczy ma charakter niezwykle rzadki, gdyż dochodzi do niej na skutek wydarzeń mających charakter kryzysu lub klęski żywiołowej. Nie uzasadnia to jednak ignorowania przez Przedsiębiorcę kwestii dostosowania Planu ograniczeń do swoich potrzeb.

Powód podnosił, że to Prezes URE w trakcie postępowania winien był ustalić czy Plan ograniczeń – na etapie jego tworzenia – został sporządzony prawidłowo, a w szczególności czy ujęto w nim odpowiednią dla powoda moc bezpieczną. Dopiero na podstawie tak ustalonej „obiektywnej” mocy bezpiecznej Prezes URE mógłby, w ocenie powoda, ukarać go za ewentualne jej przekroczenia. Stanowisko takie nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa, a nawet w zasadach logiki. Tylko powód bowiem ma wiedzę o zapotrzebowaniu energetycznym swojego obiektu i to on jest odpowiedzialny za dostosowanie Planu ograniczeń do swoich potrzeb. Przepisy prawa nie przewidują „obiektywnej” mocy bezpiecznej, niezależnej od deklaracji przedsiębiorcy złożonej do (...). Moc bezpieczna ma każdorazowo charakter deklaracji przedsiębiorcy, gdyż żaden inny podmiot poza przedsiębiorcą nie zna charakterystyki energetycznej jego obiektu. W ocenie Sądu powód próbuje przerzucić odpowiedzialność za swoje zaniechanie na inne podmioty i uchylić się od konsekwencji prawnych określonych w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Jednocześnie powód nie ma racji, iż został ukarany za niedołożenie należytej staranności przy współpracy z (...) przy tworzeniu planu ograniczeń. Niedołożenie przez powoda należytej staranności było jedynie przyczyną dojścia do przekroczeń w poborze energii w obiekcie powoda w sierpniu 2015 r. Powód zaś ukarany został za niedostosowanie się do ograniczeń.

Powód argumentował także, że Plan ograniczeń oraz umowa określająca dla powoda moc bezpieczną na poziomie 0 MW powinny być uznane w tym zakresie za nieważne na podstawie art. 58 k.c., gdyż taka wartość sprzeczna jest z § 3 ust. 4 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń. Sąd wskazuje, że powołany przez powoda art. 58 k.c. dotyczy bezwzględnej nieważności czynności prawnych sprzecznych z ustawą albo mających na celu obejście ustawy i niezrozumiałe jest formułowanie zarzutów w oparciu o ten przepis. Przepisy kodeksu cywilnego nie mają zastosowania do tworzenia planów ograniczeń, gdyż kwestie te uregulowane zostały w Rozporządzeniu wydanym na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w Pe, którego przepisy mają charakter obowiązującego prawa. Natomiast przepisy Prawa energetycznego mającego charakter administracyjnoprawny nie regulują stosunków cywilnoprawnych.

Powód zarzucał, że wprowadzone przez OSP ograniczenia w dniach 10 -11 sierpnia 2015 r. były niezasadne, zgodnie bowiem z Prawem energetycznym, polecenia ograniczeń powinny zostać wydane odbiorcom końcowym dopiero w ostatniej kolejności, po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną, w szczególności po dokonaniu zakupów interwencyjnych czy zmniejszeniu wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej. Wskazać należy, iż Sąd nie jest władny do oceniania i kwestionowania działań OSP, gdyż działania podejmowane przez OSP wynikają z uprawnień operatora określonych w przepisach. W okresie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, gdy nie obowiązywało jeszcze rozporządzenie Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r., operatorzy systemu elektroenergetycznego mogli wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej na podstawie swych władczych działań. Podobnie Prezes URE nie ma kompetencji do oceny działań OSP podejmowanych w dniu 10 sierpnia 2015 r. Do kompetencji Prezesa URE należy jedynie wymierzenie kar na podstawie art. 56 ust.1 Pe w przypadku dopuszczenia się przez dany podmiot naruszenia określonego w tym przepisie. Z określonego w dyspozycji art. 56 ust. 1 Pe obiektywnego i niezależnego od winy przedsiębiorcy charakteru odpowiedzialności karno-administracyjnej wynika, że Prezes URE nie może samowolnie zaniechać stosowania tego przepisu, na przykład na podstawie opinii, iż działania OSP były nieadekwatne.

Powód zakwestionował przyjęcie przez pozwanego, iż szkodliwość społeczna czynu powoda jest znaczna. Wskazał, iż brak jest dowodu, że naruszenie przez powoda planu ograniczeń miało pośredni czy bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego. W odniesieniu do tego zarzutu, zdaniem Sądu wskazać należy, że w przypadku przekroczenia ograniczeń poboru energii elektrycznej, o stopniu szkodliwości decyduje sam charakter czynu i jego znaczenie dla zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w skali całego kraju. Należy bowiem mieć na uwadze, że energia elektryczna we współczesnym świecie jest niezbędna dla funkcjonowania wszystkich obszarów aktywności zarówno państwa jak i każdego z członków społeczeństwa. Łatwo sobie wyobrazić, jak katastrofalne mogą być skutki niekontrolowanych blackoutów, spowodowanych przekroczeniami krytycznych wartości podstawowych parametrów technicznych pracy systemu elektroenergetycznego na znacznym obszarze

kraju, które mogłyby dotknąć nie tylko powoda, ale również nieograniczoną liczbę innych przedsiębiorców. Stąd tak konieczna jest eliminacja zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, do jakiego prowadzi skumulowanie jednostkowych przekroczeń mocy przez wielu odbiorców. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu poboru energii przez jednego z odbiorców jest wprawdzie często jedynie niewielkim elementem całkowitego przekroczenia. Jednak w ostateczności może ono doprowadzić do przeciążenia systemu elektroenergetycznego i jego niekontrolowanego wyłączenia. Niemniej jednak w takich sytuacjach nie sposób określić, który z odbiorców dopełnił krytycznego przekroczenia, bowiem jest ono wynikiem sumy niewielkich przekroczeń, do których dojdzie jednocześnie u wielu odbiorców. Skutkiem działania każdego z odbiorców niestosującego się do wprowadzonych ograniczeń, w tym powoda, może być zatem wystąpienie rzeczywistego zagrożenia w pracy całego systemu. Jednocześnie nigdy nie będzie możliwe udowodnienie, że to dany podmiot doprowadził do przeciążenia sieci, ze względu na połączenie tą siecią w sierpniu 2015 r. wielu odbiorców objętych ograniczeniami. Powód niesłusznie w tej sytuacji przyjął, że Prezes URE zastosował odpowiedzialność zbiorową. Nie można mówić o odpowiedzialności zbiorowej w sytuacji, gdy każdy podmiot jest karany indywidualnie za jego własny delikt administracyjny tj. odpowiednio do stopnia przekroczeń jakich się dopuścił. Ze względu na powyższe, z punktu widzenia celu, jakiemu mają służyć ograniczenia w poborze mocy, należy przyjąć, że każde, nawet niewielkie przekroczenie mocy nosi w sobie znaczny stopień szkodliwości.

W konsekwencji, nie można zgodzić się z zarzutem powoda dotyczącym naruszenia art. 56 ust. 6a Pe. Zgodnie z tym przepisem Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Jak wskazano powyżej, do odstąpienia przez Prezesa URE od wymierzenia kary zabrakło realizacji przesłanki znikomej szkodliwości czynu. Ponadto, zgodnie z literalną wykładnią tego przepisu odstąpienie od wymierzenia kary stanowi uprawnienie Prezesa URE w przypadku łącznego spełnienia wymienionych w nim przesłanek. Skoro więc przepis art. 56 ust. 6a Pe nie ma charakteru obligatoryjnego, nie można czynić pozwanemu zarzutu, iż nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia. Jednoznaczne stanowisko w tym zakresie wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2019 r. sygn. akt I NSK 95/18.

Powód przedstawił szereg zarzutów dotyczących zbyt dowolnego, jego zdaniem, określenia wysokości kary. W ocenie powoda Prezes URE powinien był przyjąć bardzo precyzyjne kryteria wymiaru kary w powiązaniu z ze stopniem szkodliwości czynu, stopniem zawinienia, wyrządzoną szkodą czy wagą naruszonych obowiązków. Powód zdaje się oczekiwać, że kara wymierzana będzie według jakiegoś punktowego systemu, jednak sam nie sprecyzował jak miałoby to wyglądać. Przepisy nie nakładają na Prezesa URE takich obowiązków, a uwzględnienie kryteriów określonych w art. 56 ust. 6 Pe pozostaje w zakresie dyskrecyjnej władzy organu, która w nieunikniony sposób ma uznaniowy charakter. Jednocześnie wskazać należy, iż wymienione w art. 56 ust. 6 Pe przesłanki wymiaru kary, tj. stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe, zostały uwzględnione i omówione przez Prezesa URE w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Brak zatem podstaw do podzielenia zarzutu naruszenia art. 56 ust. 6 Pe poprzez jego niezastosowanie.

Powód kwestionował też sposób obliczania kary przez Prezesa URE. Jego zdaniem bezzasadnie Prezes URE jako mnożnik przy obliczaniu kary przyjął cenę rozliczeniową 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym w dniu 7 stycznia 2016 r. w kwocie 1 500 zł, podwojonej dodatkowo z tytułu sankcji i pomnożonej przez wartość przekroczenia przez powoda mocy w MW w poszczególnych godzinach doby. Zdaniem powoda przyjęty mnożnik powinien być niższy, gdyż średnia cena 1 MW energii elektrycznej w trakcie trwania ograniczeń w sierpniu 2015 r. oscylowała w okolicach 180 zł. W ocenie Sądu argumenty te nie mają żadnego znaczenia dla sprawy. Mnożnik przyjęty przez Prezesa URE nie musiał odnosić się do ceny 1 MW energii elektrycznej w sierpniu 2015 r. Prezes URE uprawniony jest do ustalania wymiaru kary według przyjętych przez siebie mnożników, jeśli tylko kryteria wymierzania kary zapewnią proporcjonalność kary do stwierdzonego naruszenia, a wysokość kary będzie się mieścić w granicach wyznaczonych w art. 56 ust. 3 Pe. Zgodnie z tym przepisem wysokość kary pieniężnej nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Zatem maksymalna kara jaką mógłby wymierzyć Prezes URE powodowi wynosiła(...) zł. Zaletą przyjętego przez Prezesa URE sposobu obliczania kary jest możliwość wymierzania jej każdemu podmiotowi proporcjonalnie do stwierdzonego naruszenia, stosownie do ponadnormatywnego zużycia energii w sierpniu 2015 r. Sąd aprobuje zatem metodę wyliczania kary przyjętą

przez Prezesa URE jako zapobiegającą nierównemu traktowaniu podmiotów dopuszczających się takiego samego naruszenia.

W ocenie Sądu Prezes URE prawidłowo uwzględnił przesłanki wymiaru kary określone w art. 56 ust. 6 Pe. Wysokość kary nałożonej zaskarżoną decyzją jest adekwatna do naruszenia powoda, stopnia zawinienia oraz szkodliwości społecznej czynu. Wysokość kary nie jest wygórowana w stosunku do osiągniętego przez powoda przychodu, który w 2017 r. wynosił (...)zł oraz zysku w wysokości(...)zł. Uiszczenie wymierzonej kary w wysokości 16 339 zł, co stanowi (...) % przychodu powoda, nie wpłynie zauważalnie na kondycję finansową przedsiębiorcy. Kara pieniężna w wysokości ustalonej w decyzji nie przekracza możliwości finansowych powoda, pozwoli na spełnienie funkcji represyjnej, wychowawczej i prewencyjnej oraz będzie oddziaływać na powoda i innych odbiorców energii elektrycznej, zapobiegając podobnemu zachowaniu w przyszłości. Mając na uwadze, iż powód nie stosując się do wprowadzonych ograniczeń i dokonując przekroczenia maksymalnego poziomu poboru energii elektrycznej w sposób bezpośredni oddziaływał negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne kraju, Sąd nie znalazł żadnych okoliczności łagodzących, które mogłyby wpłynąć na obniżenie i tak niskiej nominalnie kary pieniężnej, szczególnie, że skutkiem działania powoda mogło być wystąpienie rzeczywistego zagrożenia w pracy całego krajowego systemu elektroenergetycznego.

Odnośnie podniesionych w odwołaniu zarzutów naruszenia przepisów proceduralnych, wskazać należało, że w ocenie Sądu Prezes URE w sposób wszechstronny i wyczerpujący przeanalizował zebrany materiał dowodowy, przedstawiając istotne dla rozstrzygnięcia sprawy fakty i wyjaśniając przyczyny ich uwzględnienia bądź pominięcia. Sąd powyżej odniósł się do argumentów powoda mających wskazywać na rzekomo błędne ustalenie przez pozwanego stanu faktycznego w sprawie. Ponadto wskazać należało, iż zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK) jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, według reguł kontradiktoryjnego postępowania cywilnego. W prowadzonym postępowaniu odwoławczym SOKiK nie ogranicza się wyłącznie do badania legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowo-administracyjnym. SOKiK zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu obowiązujących w postępowaniu cywilnym zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązków stron w postępowaniu dowodowym. W świetle powyższego nawet gdyby przyjąć, iż w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych to, o ile nie stanowią one podstawy do stwierdzenia nieważności decyzji, nie mogą prowadzić do uchylenia decyzji i nie mogą być przedmiotem postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 roku sygn. akt III CRN 120/91 OSNC 1992 Nr 5, poz. 87; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 roku sygn. akt I CKN 265/98 OSP 2000 Nr 5 poz. 68; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 roku sygn. akt 351/99 OSNC 2000 Nr 3 poz. 47; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2001 roku sygn. akt I CKN 1036/98 LEX Nr 52708; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 roku, sygn. akt III SZP 2/05 OSNP 2006/19-20/312).

Po zapoznaniu się ze stanowiskami stron, Sąd uznając, że w świetle przytoczonych przez strony twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych przeprowadzenie rozprawy nie było konieczne, na podstawie art.148¹ § 1 k.p.c. rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do uwzględnienia oddalił odwołanie, jako bezzasadne - art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c., stosownie do wyniku sporu, ustalając wysokość należnych pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 720 zł, na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz